

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

2. An Cardinalatus inducat obligationem recitandi Horas Canonicas? Et à quo tempore Cardinalatus inducat supradictam obligationem recitandi Horas Canonicas, an à die, quo Cardinalis sumit Biretum, ...
-

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76359](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76359)

... qui etiam optime ... quod si Vicarius fuit electus ad tempus deter-

RESOL. LXXX.

Ab Vicarium Capituli, Sede Vacante, teneatur stare Syndicatus: Ex p. 8. tr. 4. Ref. 70.

Respondeo Vicarium Capituli, Sede Vacante, finito officio, teneri stare syndicatui, ac reddere rationem suae administrationis nouo Episcopo, & si male administraverit seu exercuerit suum officium, posse ab Episcopo puniri. Sic aperte colligitur ex Trid. sess. 24. c. 16. de refor. ibi. Rationem exigat, &c. Et ita docet Vulpe in praxi fori Ecclesiast. cap. 44. n. 19. Riccius p. 4. decis. 291. per totam, omnino videndus.

RESOL. LXXXI.

Ab Episcopo superueniens possit visitare Capitulum, Sede Vacante: Et ducatur Vicarium Capituli, Sede Vacante, teneri, finito officio, stare syndicatui, & posse ab Episcopo ad id compelli, & in aliquo comprehensum puniri.

Imò, & ipsum Capitulum, facta remotione Vicarij, & aliorum Officialium à se nominatorum, illos posse statim compelli ad reddendam rationem administrationis, ac pro admisis culpis puniri, & aliqua alia cetera supradicta explanantur. Ex p. 8. tract. 4. Ref. 5.

§. 1. Respondeo affirmatiue ex Concil. Tridentino sess. 24. cap. 16. de reformat. vers. Episcopus verò, per quem indubiè Vicarium Capituli, Sede Vacante, teneri finito officio stare syndicatui, & posse ab Episcopo ad id compelli, & in aliquo delicto comprehensum puniri, asserunt Genuesi. dicto cap. 58. in fin. Prosper August. in addit. ad Quarant. dicto verb. Capitulum Sede Vacante, n. 14. Riccius in prax. for. Eccles. decis. 481. in 1. edit. aliàs, 504. in 2. edit. & decis. 291. Rague, de voce canon. in cap. ... 940. num. 13. Vgolin. de offic. Episcop. c. 2. §. 2. n. 2. Armentariz ad leges Navarrae. lib. 1. tit. 18. l. 7. de Episcopo. num. 99. & August. Barbosa in Passosali, 3. pari. alleg. 24. numer. 183.

2. Quinimò, & ipsum Capitulum, facta remotione Vicarij, vel aliorum Officialium à se nominatorum, quòd illos possit statim compelli ad reddendam rationem administrationis, ac pro admisis culpis puniri: absque præiudicio tamen alterius syndicationis Episcopi successoris, qui etiam poterit eos syndicare, & punire, quamuis à Capitulo fuerint absoluti, decisum fuisse narrat Nicol. Garcia d. 5. pari. cap. 7. n. 23. Et hæc omnia docet etiam Solorzanus de Indiarum iure, tom. 2. lib. 5. cap. 13. num. 29.

TRACTATUS SEXTVS DE HORIS. CANONICIS, ATQVE DE ALIQVIBVS RESTITVTIONIBVS pro omissione, vel defectibus commissis in earum recitatione.

RESOLVTIO PRIMA.

An Papa teneatur sub mortali ad recitandum Horas Canonicas, & ad confessionem Sacramentalem semel in anno, &c. Ex part. 6. tract. 7. & Miscell. 2. Resolut. 3. que nunc inueniuntur in tom. 1. tract. 3. Resol. 48.

consequens expendi possunt à Beneficiario, & Cardinali ad libitum, & restari de his, & tamen obligare ad Officium Diuinum, & ab eo non excusatur beneficiarius qui non vult restare, & ideo fructus non recipit. Et docetur, quòd quamuis Prestimonia proprie non sint beneficia, non tamen sequuntur, nec est probabile ad officium Canonicum non obligare. Ex p. 8. tr. 7. & Misc. Ref. 1.

RESOL. II.

An Cardinalatus inducat obligationem recitandi Horas Canonicas: Et quo tempore Cardinalatus inducat supra dictam obligationem recitandi Horas Canonicas, an à die, que Cardinalatus sumit Birretum, vel à die, quo sumit Pileum Rubrum: Ex quo inferatur Beneficiarium non teneri persolvere Horas Canonicas à die collationis beneficij, sed à die possessionis adpræ. Etiamque deducitur, quòd distributiones possunt dari propter laborem & per-

§. 1. A s v s est curiosus, à nemine pertractatus; ideo suppono aliquem Cardinalem nullum habere beneficium, nec factis Ordinibus esse initiatum; sed tantum à S. D. N. fuisse inter Augustos, & Purpureos Patres assumptum. Quæro, an ex vi solius Cardinalatus teneatur ad pensum diuini Officij: Et pro parte affirmatiua facit, quia beneficium inducit onus persoluendi Horas Canonicas: sed Cardinalatus est beneficium; ergo inducit obligationem recitandi diuinum Officium. Maior propositio argumenti non indiget probatione, quia ab omnibus admittitur. Minor verò probatur ex c. 2. de Clericis non residentibus. ibi, Canonicè est depositus.

LIBRERIA ...

fructus ergo Cardinalatus est beneficium. Et ita docet Machadus de *perfect. Confess. tom. 1. lib. 3. p. 3. tract. 1. docum. 1. num. 4.* ubi sic ait: *Los beneficios dividen comunmente los Doctores en beneficio duple, y simple: el beneficio duple es el que esta offiço con alguna calidad del derecho, v. g. de jurisdiccion en el Clero, o administracion de causas Ecclesiasticas. De aqui infieren, que son beneficios dobles el Sumo Pontificado, el Patriarcado, Arcobispado, Obispado, y Cardenalado. Idem asserit Villalobos in *summa tom. 2. tractat. 9. difficult. 2. num. 2.* postquam explicavit beneficia, quæ vocantur duplicia; hæc addit: *Entre estos beneficios se cuenta el del Papa, el Patriarcado, Obispado, y Cardenalado, & ita novissimè etiam docet Michaël Tarvede in *praxi beneficiaria disput. 2. quest. 2. num. 3.* Quod etiam confirmatur ex auctoritate Lellij de *Iust. lib. 2. cap. 34. dub. 12. num. 64.* Dicastill. *lib. 2. tractat. 2. disput. 8. dub. 5. num. 88.* ac sapientissimi Cardinalis de Lugo *tom. 2. disput. 35. sect. 2. num. 10.* assentientia dignitatem Cardinalitiam non esse constituendam inter beneficia simplicia, sed inter beneficia maiora: & ideo dignioribus à Summo Pontifice conferendam. Et novissimè Emanuel Thémou in *decisionibus Obysponensibus, part. 2. decis. 90. num. 16.* docet Cardinalatum comprehendere sub nomine beneficij. Cùm igitur ex iure Canonico, & auctoritate tantorum virorum, pateat, Cardinalatum non solum esse beneficium, sed annumerandum esse inter maiora, & duplicia beneficia sequitur, ut dicebamus; inducere onus persolvendi Officium diuinum.**

2. Nec obstat primò asserere, doctrinam superius adductam, non esse veram, quando beneficium nullos redditus habet; ut docent communiter Doctores: sed Cardinalatus non videtur beneficium habens fructus, & redditus: ergo, &c. Respondeo negando minorem: nam Cardinalatus habet fructus, & redditus, nempe summam quandam distributionem pro rata Dominis Cardinalibus distribuendam. Et verum esse beneficium, quod nullos habet fructus, sed tantum consistit in quibusdam distributionibus; docent Doctores, ut Escobar de *hoy. Canon. quest. 5. §. 2. num. 7. 9. 13. & 16.* Trullench. in *Decal. tom. 1. lib. 1. cap. 8. dub. 1.* Moneta de *Distribut. part. 1. quest. 6.* Marchinus de *Sacram. Ordinis, tract. 2. part. 6. cap. 1. difficultat. 5. num. 19.* Campanilis in *Divers. iur. rubr. 8. cap. 5. num. 29.* Tiberius in *Instrucl. Ordin. cap. 9. quest. 59. §. 2.* & alij: ergo beneficium Cardinalatus, licet non consistat in alijs fructibus, quàm in quibusdam distributionibus, hoc non obstante beneficium dicendum erit, atque adeò ad Officium diuinum obligabit. Et idè Toletus in *summa lib. 2. cap. 14. num. 4.* Bonacina de *Horis Canonicis, disp. 1. quest. 6. punct. 3. num. 5.* Baldellus *tom. 2. lib. 3. disput. 25. num. 5.* & alij, asserunt, Beneficiarium, qui alios redditus ex suo beneficio non percipit, nisi solas distributiones, teneri persolvere horas Canonicas. Vide etiam Suarez de *Relig. tom. 1. lib. 4. cap. 20. num. 11.* ubi firmat solas distributiones obligare ad recitationem Officij.

3. Nec secundo obstat dicere aliquem saltem Cardinalem non commorantem Romæ excusari à pensio horarum Canonicarum, quia nulla ei competit portio de dictis distributionibus, ut patet; ergo cùm pro illo tempore nullos percipiat fructus Cardinalatus, erit excusandus à recitatione Officij Respondeo, hoc esse negandum; nam cùm per ipsum stet, ne Romæ resideat, & quo minus percipiat partem dictarum distributionum, sequitur, quòd tenebitur persolvere horas Canonicas, ut rectè obseruat Escobar *tract. de Horis Canon. q. 3. §. 5. n. 12.* Suarez de *Relig. tom. 2. lib. 4. c. 20. n. 12.* Sanchez in *opusc. tom. 1.*

lib. 2. c. 2. dub. 72. n. 1. Filiucius *tom. 2. tract. 23. c. 5. num. 166.* Azorius *part. 1. lib. 10. cap. 4. quest. 6.* & alij, quos citat, & sequitur Perlicus *tract. de Horis Canonicis, cap. 5. dub. 13. num. 9.* ubi sic ait: Potest contingere ex voluntate ipsius Beneficiatij, quia non vult residere, & idè fructus non percipit; quia fructus solum dantur residentibus: & in hoc casu, certum est dictum Beneficiarium teneri Officium recitare, quia per ipsum stat quò minus fructus percipiat. Ita ille. Sed hoc totum accidit in Cardinalibus Romæ residere nolentibus: ergo, dicendum est, teneri horas Canonicas persolvere.

4. Sed his non obstantibus; pro negativa sententia, nempe Cardinalatum, ut Cardinalatum, non inducere obligationem persolvendi horas Canonicas, testatus est quidam Antistes se vidisse votum subscriptum à duobus viris doctis Societatis I. S. V., quos mihi nominavit, Romæ commorantibus. Probari potest hæc opinio.

5. Primò, quia Cardinalatus largo modo beneficium dicitur, ut obseruat Gonzalez ad *regul. 3. Canonellar. gloss. 7. n. 39.* Selua de *benefic. part. 1. q. 2. n. 54.* Hojeda *tract. de benefic. incompar. part. 1. in praefat. n. 5. & 7.* Paritius de *resignatione benefic. lib. 2. q. 1. num. 33.* & Moneta de *commut. olim. volum. cap. 12. num. 75.* & alij, Ergo, &c.

6. Secundo, quia distributiones, quas percipiunt Cardinales, sunt mera stipendia laborum; & dantur eis propter assentientiam, quam præbent Romæ Summo Pontifici. Et idè Cardinalis Albanus *tractat. lib. de Cardinalatu, quest. 48.* & Azor. *tom. 2. lib. 4. cap. 3. q. 6.* docent Cardinales posse disponere, & testari de his, quæ accipiunt intuitu Galeri purpurei absque licentia Papæ: ergo distributiones, quas percipiunt Cardinales, non sunt fructus beneficij, sed stipendia personalia laborum; & idè non inducunt onus dicendi horas Canonicas.

Sed ad hæc argumenta auctores primæ sententiæ possent respondere. Et

7. Ad primum potest quis dicere etiam, dato, & non concessò, quòd Cardinalatus sit tantum largo modo beneficium; non ex hoc minime obligationem inducere dicendi diuinum Officium. Probatur; nam, ut obseruat Castus Palas *tom. 2. tractat. 7. punct. 1. §. 2. num. 2.* licet probabile sit Præsumptio propriè non esse beneficia, non tamen sequitur, neque est probabile ad Officium Canonicum non obligare, quòd patet ex constitutione Pij V. Romæ data 12. Kalend. Octobris 1571. & notant etiam Vasquez *opuscul. de benefic. capit. 4. §. 1. dub. 4.* & Suarez de *Relig. tom. 2. lib. 4. capit. 22. num. 10.* ergo potest aliquòd beneficium esse largo modo beneficium; & tamen obligare ad horas Canonicas. Neganda est igitur consequentia, Cardinalatus est largo modo beneficium: ergo non obligat ad Officium diuinum.

8. Ad secundum argumentum dicere etiam quis possit, quòd licet distributiones dentur propter laborem; tamen aliquando, ut obseruat Eminentissimus Lugo de *Iustitia, tom. 1. disputat. 4. sect. 3. numer. 26.* hoc non obstante, inducunt obligationem persolvendi horas Canonicas; quando videlicet beneficium non habet alios fructus, nisi distributiones: quòd etiam dixit Toletus, Bonacina, & alij, ut *suprà.* Itaque non est bonum argumentum dicere, distributiones dantur Cardinalibus propter laborem: ergo non tenentur persolvere horas Canonicas; nam, ut dictum est, possunt distributiones dari propter laborem, & per consequens expendi à Beneficiario ad libitum, & tamè obligare ad Officium diuinum: vnde patet etiam responso ad confirmationem ex auctoritate Cardinalis Albani, & Azonij. Et

RESOL. IV.

An Beneficiarius teneatur persolvere Horas Canonicas statim, ac beneficij collationem acceperit? Ex p. 2. tr. 12. Ref. 21.

§. 1. Affirmative respondet Carolus Macigni tractatu de Horis Canonicis, c. 10. cap. 25. Gaspar de beneficijs tom. 1 part. 3. c. 1. n. 92. & alij pene ipsos.

2. Sed ego contrariam sententiam semper tenui, quam docet Lessius lib. 2. cap. 34. dub. 30. n. 167. Henricus lib. 3. cap. 13. num. 2. Vega in sum. tom. 1. cap. 228. cap. 18. Gauantus in comm. ad Rubr. Mis. Falis; tom. 2. sect. 1. cap. 4. num. 50. Parisius de resign. benef. lib. 1. quest. 9. num. 15. Malderus in 2. 2. tr. 10. cap. 2. dub. 3. quest. 7. Suarez de Relig. tom. 2. lib. 4. cap. 19. numer. 7. Molfesius in sum. tom. 1. tract. 5. cap. 3. num. 3. & alij quos ipsi citant. Dico igitur, tunc beneficiarium debere Officium diuinum persolvere, quando pacificam beneficij possessionem iam accepit, & non antea, quia ante dictam possessionem non potest exercere iura beneficij. Ergo consonum est, vt ad onera beneficij non obligetur.

Sup. hoc supra in Ref. 21. §. Et hoc post medium & quamuis non plene sup. hoc lege tamen infra doctrinam. §. Et tamen Ref. seq. & alterius vers. eius annot.

RESOL. V.

An Beneficiarius, si per paucos dies omittant recitare Horas Canonicas, excusetur non solum a restitutione, sed etiam a peccato mortali?

Ex quo deducitur, quod quamuis Beneficiarius non recitans Officium Diuinum in primis sex mensibus, excusetur a restitutione fructuum, hoc non obstantes peccat mortaliter a primo die, si non recitat quotidie Officium Diuinum.

Et docetur, quod verbum statuimus, est signum inductionis noni iuris. Ex part. 11. tract. 1. & Misc. Refol. 7.

§. 1. Ad hoc subium sic respondet Caramuel in Theol. fundam. fundamenti 33. §. 24. numer. 1124. sic asserens, ait, Non habeo quid inferam, sed quia negative respondet Ioannes de la Cruz, qui citat Medinam, & Lopez, inquiri. An non eadem probabilitate, qua dicitur non teneri ad restitutionem, non possit etiam dici cum omitendo his paucis diebus non peccare mortaliter. Et ratio est, quia ad restitutionem tenetur iure natura beneficiarius, & ad lectionem iure Ecclesiastico, & mirum esset si strictius leges obligarent humanam, laxius, & benignius diuinam. Tu rem confideta, & disparitatem assigna. Ita ille.

2. Sed respondeo non recte argumentari de obligatione ad restitutionem fructuum, & ad recitandas ipsas horas Canonicas, vt vult Caramuel, aperte probatur ex communi Doctorum sententia; Nam certum est, beneficiarium excusari a restitutione fructuum, si non recitet Officium per primos sex menses, vt habetur in Concilio Lateranensi, & quamuis hoc ante constitutionem Pij V. non esset adeo certum, nunc tamen post illam indubitatum est; nam illud Pius Quintus referens Concilij decretum expresse dicit, post sex menses, ita Nauarrus cap. 7. de oratione num. 33. vers. ex quibus, & cap. 21. num. 61. & in manuali cap. 25. numer. 122. vers. ex quibus, Couarruias lib. 3. variarum ref. cap. 13. num. 10. fin. Petrus Nauarrus lib. 2. de ref. cap. 25.

Pro parte primi dubij huius Refol. infra in Ref. 80. §. Nota tertio, & pro alia parte in Refol. 115. & in alijs Ref. & §. carum annotatio num.

Sup. hoc infra lege doctrinam Ref. 110. & hic infra §. Deinde huius Ref.

Et hec sunt pugnantis sententia circa presentem questionem. Verum cui ego adhaeream (amicte lector) ex dignis rationibus proferre nolo; sed stando ex hypothese in prima sententia, oritur ex illa alia pulchra & curiosa difficultas; videlicet, a quo tempore Cardinalatus inducat obligationem recitandi horas Canonicas, a die in quo Cardinalis sumit Biretum, vel a die quo sumit Pileum rubeum. Ratio dubitandi est ista, quia Theologi, & Canonici magis nota asserunt, beneficiarium non teneatur persolvere horas Canonicas a die collati beneficii, sed a die possessionis adeptae. Ita docet Lessius lib. 2. cap. 34. dub. 30. num. 163. Suarez de Relig. tom. 2. lib. 4. cap. 19. numer. 27. Layman lib. 4. tract. 5. num. 5. Fillucius tom. 2. tract. 23. c. 5. Azorius tom. 1. lib. 10. cap. 4. quest. 7. & alij, quos etiam me citato adducit, & sequitur Petrus tract. de Horis Canonicis, cap. 5. dub. 13. num. 5.

9. Verum in nostro casu, licet aliquis fuerit nominatus Cardinalis, & sumpsit Biretum, tamen videtur possessionem Cardinalatus accipere in die quo sumit Pileum: nam tunc publice in Consistorio specialiter ad id deputato coram toto sacro Collegio, & coram omnibus illam exercet actionem, atque publice iuramentum emittit: admittitur ad osculum ab Eminentiſſimis Fratribus: incipit munia Cardinalatus exercere; vt ingredi in Consistoria, titulum Ecclesiae obtinere, &c. Ergo ex illa die videtur dicendum in Cardinali incipere obligationem persolendi pensum diuinarum horarum.

10. Sed huius sententiae ego adhaerere non possum, cum ei obstat Decretum sanctissimi D. N. Pij V. quod adducit Latorius in varijs. lucubrati. iur. 3. cap. 3. num. 16. & ego adduxi in part. 5. tractat. 2. refol. 74. datum sub die 26. Ianuarij 1571. in quo statuitur, suspensionem Capelli esse ceremoniam accidentariam, & a die qua Cardinalis nominatur, & honorem accipit, & consentit esse verum Cardinalatum, & acquirere ius ad omnia Cardinalium munia. Ergo ex tunc tenetur persolvere horas Canonicas.

RESOL. III.

Primum Clerici minores teneantur recitare Psalmos, quos Episcopus in Ordine iniunxit? Et an Episcopus possit praecipere dictis Clericis ali- quod singulis diebus recitandum? Ex p. 2. tract. 121. Refol. 10.

§. 1. Affirmative respondet Villalob. in summ. tom. 1. tr. 24. dub. 7. n. 4. Layman in resolu. lib. 4. tr. 3. c. 4. n. 5. Suarez de Relig. tom. 2. lib. 4. c. 16. n. 15. Azorius p. 1. lib. 10. c. 5. q. 4. Lessius lib. 1. c. 57. dub. 5. n. 46. & alij. Sed Sotus de iust. lib. 1. c. 9. §. 1. & Valentia tom. 3. disp. 6. q. 2. punct. 10. asserunt, teneri tantum ex honestate, & ideo illos omitentes non peccare mortaliter.

2. Vnde a fortiori, etiam puto contra Nauarrum, & alios Episcopos non posse praecipere dictis Clericis aliquid singulis diebus recitandum, vt ex Suarez notat Fillucius tom. 2. tract. 23. cap. 5. num. 146. Layman & Villalob. ubi supra, cum multis alijs, quicquid in contrarium asserat Martinus Bonacina in de Horis Canonicis, disp. 1. q. 2. punct. 4. num. 21. Sed tunc tene primam sententiam, quia communis est, & probabilior.